

انتظامی اولین بازیگر ایرانی بود که از يك جشنواره بین المللی جایزه گرفت؛ جایزه هوگو نقره‌ای بهترین بازیگر نقش اول از جشنواره بین المللی فیلم شیکاگو به خاطر بازی در «گاو»

فایده‌ها

ویژه‌نامه رادیو و تلویزیون روزنامه جام جم
شنبه ۲۴ فروردین ۹۸ • شماره ۶۶۳

یادگاری

۴

عزت... انتظامی (۳۱ خرداد ۱۳۰۳ - ۲۶ مرداد ۱۳۹۷)

در یکی از خانه‌های سنگلج به دنیا آمده بود، در خانواده‌ای با ۹ فرزند. دوره دبیرستان در مدرسه صنعتی رشته برق می‌خواند و شب‌ها مشغول بازی در تئاتر بود. بعدها هم با سفر به هانوفر آلمان در یک مدرسه شبانه آموزش سینما و تئاتر دیده بود. پیش‌پرده خوانی در تماشاخانه‌های لاله‌زار اولین فعالیت هنری انتظامی از حدود ۱۴ سالگی بود که سال ۱۳۲۰ به نمایش «اولتیماتوم» پرویز خطیبی به عنوان اولین نمایش حرفه‌ای او رسید.

اولین تجربه سینمایی انتظامی بازی در «وارپته بهاری» در سال ۱۳۲۸ بود. شاهکار او اما ۲۰ سال بعد در «گاو» داریوش مهرجویی اتفاق افتاد. با نقش ماندگار «مش حسن»، نقشی که می‌گویند نقطه عطفی در تاریخ بازیگری سینمای ایران بود.

انتظامی به «آقای بازیگر» مشهور بود. لقبی که با اسم کتاب هوشنگ گلیمکانی (سردبیر مجله «فیلم») درباره بازیگری او ماندگار شد. انتظامی اولین بازیگر ایرانی بود که از يك جشنواره بین المللی جایزه گرفت؛ جایزه هوگو نقره‌ای بهترین بازیگر نقش اول از جشنواره بین المللی فیلم شیکاگو به خاطر بازی در «گاو».

انتظامی بارها در جشنواره فیلم فجر نامزد بهترین بازیگری شده بود و بارها هم سیمرغ را از آن خودش کرده بود؛ دو سیمرغ بهترین بازیگر نقش مکمل برای فیلم‌های خانه‌ای روی آب و گاو خونی و دو سیمرغ بهترین بازیگر نقش اول مرد برای فیلم‌های گراند سینما و روز فرشته.

بازی او در فیلم‌های حاجی و اشنگتن، اجاره‌نشین‌ها، گراند سینما، هامون، بانو، خانه خلوت، ناصرالدین شاه آکتر سینما، روز فرشته، روسری آبی و خانه‌ای روی آب از برجسته‌ترین و مهم‌ترین بازی‌های او در کارنامه سینمایی‌اش هستند.

گزارشی از حال و هوای خانه‌موزه عزت... انتظامی

مهمان آقای بازیگر شوید

عزت... انتظامی مرداد ۹۷ از میان مارفت. بازیگری که سال‌ها روی صحنه تئاتر و در قاپ سینما و تلویزیون درخشید و در حالی لقب «آقای بازیگر» را در اختیار گرفت که کسی در شایستگی‌اش برای ملقب شدن به این عنوان تردید نداشت. در نخستین روزهای سال ۹۸ گشتی در خانه‌موزه استاد عزت... انتظامی زدیم؛ خانه‌موزه‌ای که شش سالی است راه‌اندازی شده و بازدید از آن می‌تواند شما را تا حدی و زمانه این بازیگر مطرح آشنا کند. خانه‌ای که آقای بازیگر برای راه‌اندازی آن بسیار تلاش کرد و بالاخره توانست در دوران حیات افتتاحش کند.

محمد وفایی
خبرنگار

مشایخی و جمله شیخی روبه‌رو می‌شوید که مجسمه‌هایشان در کنار شومینه خانه قرار گرفته است. روبه‌روی این جمع پنج نفره و بعد از دیدن نقاشی سه‌بعدی کتابخانه انتظامی، به اتاق «شهر فرنگ» می‌رسید که در آن سه فیلم هفت دقیقه‌ای نمایش داده می‌شود و تماشای آن با استفاده از دوربین‌های مخصوص می‌تواند برایتان خاطره‌انگیز باشد. دیوارهای این اتاق با نام بازیگران و هنرمندان قدیمی زینت داده شده و نام‌هایی چون فتحعلی آخوندزاده، محقق‌الدوله و میرزا آقاخان تبریزی تا علی حاتمی، داوود رشیدی، بهرام بیضایی، علی رفیعی، حمید سمندریان، جمشید مشایخی و... را می‌توانید در آن پیدا کنید. یکی از جذابیت‌های خانه‌موزه عزت... انتظامی تو در تو بودن اتاق‌ها و تالارهای آن است، برای همین می‌توانید از مسیری که وارد شده‌اید، خارج نشوید و از انتهای مرکز اسناد، خودتان را به گالری خانه‌موزه برسانید. در گالری، پوستر تئاترهای مختلفی مانند هملت، معرکه در معرکه، لیرشاه، کارنامه بندار بیدخش و در انتظار گودو دیده می‌شود، تئاترهایی که بزرگان هنر کشور در طول سال‌ها روی صحنه برده‌اند و برای بسیاری از علاقه‌مندان به هنر نمایش خاطره‌انگیز است. اگر این راه‌رو را تا انتها ادامه دهید، دوباره به همان حیاط جمع و جور و دوست‌داشتنی خانه‌موزه برمی‌گردید، خانه‌موزه‌ای که روزی محل زیست یکی از بزرگ‌ترین بازیگران تاریخ سینما تلویزیون ایران بوده است.

در این موزه با گعده خودمانی عزت... انتظامی با محمدعلی کشاورز، علی نصیریان، جمشید مشایخی و جمله شیخی روبه‌رو می‌شوید که در کنار شومینه خانه قرار گرفته‌اند

کمی جلوتر، دیوار بزرگی خودنمایی می‌کند که بخشی از پوستر نمایش‌هایی که بعد از انقلاب در تئاتر شهر اجرا شده‌اند و بخشی از جوایز و تندیس‌های استاد عزت... انتظامی روی آن چیده شده است. در ادامه به تماشاخانه زمان می‌رسید که در آن مجسمه عزت... انتظامی، فخری خوروش، جعفر والی، پرویز فنی‌زاده و داوود رشیدی قرار گرفته است. در این تماشاخانه فیلمی پخش می‌شود و نور روی تندیس‌ها می‌افتد، به گونه‌ای که انگار این مجسمه‌ها روی صحنه نمایش مشغول بازی هستند. در ادامه این تالار، تعدادی از عکس‌های عزت... انتظامی در طول سالیان فعالیتش به نمایش گذاشته شده است و پس از آن به مرکز اسناد خانه موزه می‌رسیم، جایی که اسناد ۷۰۰-۶۰۰ نمایش اجرا شده، روی چندین فایل برای استفاده دانشجویان و پژوهشگران آماده شده و روی تبلت‌هایی که در اینجا قرار دارد، قسمت‌هایی از فیلم‌های مرحوم انتظامی به نمایش درآمده است. مثلاً بخش آوازخوانی آقای بازیگر در فیلم «مینای شهر خاموش» از سکانس‌های خاطره‌انگیزی است که می‌توانید در اینجا آن را تماشا کنید.

از شهر فرنگ تا گالری پوستر

اگر راه رفته را بازگردید و از تماشاخانه زمان بیرون بیایید، با گعده خودمانی عزت... انتظامی با محمدعلی کشاورز، علی نصیریان، جمشید

بخش آوازخوانی آقای بازیگر در فیلم «مینای شهر خاموش» از سکانس‌های خاطره‌انگیزی است که می‌توانید در اینجا آن را تماشا کنید

کوچه احمدی در بلوار اندرزگوی تهران سال‌ها میزبان عزت... انتظامی بوده و در سال‌های اخیر پذیرای کسانی است که برای دیدن خانه‌موزه آقای بازیگر، خودشان را به منطقه یک می‌رسانند. وقتی وارد این مکان فرهنگی می‌شوید، حیاط زیبا و دلنشین آن را می‌بینید و در سمت چپ این حیاط به تالار نام‌آوران تئاتر ایران بر می‌خورید. به محض ورود، مجسمه آقای بازیگر به شما خوشامد می‌گوید و برای بازدید از تالار باید به طبقه پایین سر بزنید. تالاری که با ۹۲ صندلی، يك سالن تئاتر کوچک است که شبیه به تالار فردوسی طراحی شده و از نظر نور و صدا و اتاق فرمان مجهز است.

خانه‌ام نورانی است، چون شما اینجا بید

در پشت‌بام خانه موزه، فضای روباز جالبی به کافه اختصاص یافته که در آن می‌توانید گلولی تر کنید و بعد از ظهر بهاری‌تان را بگذرانید. از نکات قابل توجه این کافه، نقاشی دیواری عظیمی است که روبه‌رویتان قرار دارد و اثر تکیه دولت از کمال‌الملک که نخستین تماشاخانه تهران بوده است، توسط نقاشان جوان با مقیاس ۲۰۰ برابر اثر اصلی روی دیوار کافه بازسازی شده است. در نهایت به بخش اصلی خانه موزه می‌رسیم و پس از ورود با دستخط و امضای مرحوم انتظامی، حالمان خوش می‌شود. «تا چندی پیش اینجا خانه من بود، اما اکنون خانه همه عاشقان صحنه و نمایش است. خانه‌ام آباد است، خانه‌ام نورانی است، چون شما اینجا بید».